

Saponaria caespitosa

Foto NRV: NN

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Saponaria caespitosa* DC. werd in 1808 beschreven door Augustin Pyramus de Candolle. De geslachtsnaam *Saponaria* is afgeleid van het Latijnse woord *sapo* ('zeep') en verwijst naar de aanwezigheid van saponinen in de wortels en bladeren van soorten in dit geslacht, die bij contact met water een schuimende, zeepachtige vloeistof produceren. De soortaanduiding *caespitosa* is afgeleid van het Latijnse *caespes* ('graszode' of 'zode') en betekent 'zodevormend' of 'in dichte pollen groeiend', wat verwijst naar de compacte, kussenvormige groeiwijze van deze plant, die kenmerkend is voor alpine planten.

Taxonomie

Saponaria caespitosa is een soort uit de Anjerfamilie en wordt binnen de taxonomie als volgt ingedeeld:

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Caryophyllales*
- Familie: *Caryophyllaceae*
- Geslacht: *Saponaria*
- Soort: *S. caespitosa*

Synoniemen

Volgens de *Plants of the World Online* van Kew Science is er één heterotypisch synoniem voor *Saponaria caespitosa* DC.: *Saponaria elegans* Lapeyr. Er zijn ook twee ongeldige homoniemen (*S. caespitosa* Biv. en *S. caespitosa* Sm.) die verwijzen naar andere soorten.

Variëteiten en cultivars

Saponaria caespitosa is een botanische soort die vooral gewaardeerd wordt om haar dichte kussenvorm en wordt vaak als zodanig in rotstuinen gekweekt. Er zijn geen breed erkende of veelvuldig voorkomende variëteiten (*varietas*) of cultivars die specifiek van *S. caespitosa* zijn geselecteerd en op de markt zijn, in tegenstelling tot de nauw verwante soort *S. ocymoides*. De plant wordt in de handel voornamelijk onder de botanische soortnaam aangeboden.

Familie

De plant behoort tot de familie *Caryophyllaceae*, de Anjerfamilie.

Hoogte

De hoogte van *Saponaria caespitosa* is kenmerkend laag en compact. De dichte kussens van bladeren blijven zeer laag, terwijl de bloemstelen slechts 5 tot 15 centimeter hoog worden. De plant vormt een lage zode of tapijt.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen roze tot paarsachtig roze. Ze zijn vijfbladig en staan in kleine trossen aan het uiteinde van de korte stelen. De bloemen zijn klein, typisch 8-10 mm in doorsnede.

Bladkleur

De bladeren zijn grijsgroen of groen en zijn smal lancetvormig. Ze zijn dicht opeengepakt in basale rozetten en op de stengels, wat bijdraagt aan de zodevormende, kussentextuur van de plant.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Saponaria caespitosa* valt in de late lente tot de vroege zomer. In tuinbouw wordt dit meestal aangegeven als mei tot juni. In de natuurlijke, hooggelegen alpine habitats in de Pyreneeën kan de bloei later plaatsvinden, van augustus tot september.

Standplaats

Dit is een typische rotsplant die een standplaats in de volle zon vereist. Vanwege haar alpine herkomst is een uitstekende drainage essentieel. Ze gedijt op rotsachtige, schrale bodems, zoals in rotsspleten of grindtuinen, en verdraagt matige tot droge omstandigheden. Ze is gevoelig voor te natte omstandigheden, vooral in de winter.

Herkomst

De plant is inheems in het berggebied van de Centrale Pyreneeën, gelegen in het grensgebied van Frankrijk en Spanje (Zuidwest-Europa). Ze groeit daar op berghellingen en stenige weiden.

Soort gewas

Saponaria caespitosa is een overblijvende, kruidachtige vaste plant (*herbaceous perennial*) met een houtige basis, en wordt vaak beschouwd als een dwergstruikje (*subshrub*). Vanwege de compacte groeiwijze is het een typische rotsplant.

Vermeerderingswijze

De vermeerdering kan plaatsvinden door zaad of door het nemen van stekken. Zaden kunnen op elk moment worden gezaaid, maar hebben vaak baat bij een koude periode (*koude stratificatie*) om de kiemrust te doorbreken. Vegetatieve vermeerdering door stekken of scheuren in het voorjaar is ook mogelijk.

Klimaatzone

De plant is zeer winterhard, typerend voor alpine planten, en wordt over het algemeen geschikt geacht voor USDA hardheidszones 3 tot 8. Dit betekent dat ze bestand is tegen temperaturen tot ongeveer -35 °C, mits de drainage goed is.

Insecten

Zoals de meeste leden van de Anjerfamilie, produceren de bloemen van *Saponaria caespitosa* nectar en trekken ze verschillende bestuivende insecten aan, hoewel er geen specifieke insectenrelaties voor deze zeldzame soort gedocumenteerd zijn.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:156564-1>

https://species.wikimedia.org/wiki/Saponaria_caespitosa

<https://www.rhs.org.uk/plants/16436/saponaria-caespitosa/details>

<https://botanicallyinclined.org/seeds-shop/saponaria-caespitosa-buy-seeds/>

<https://farreachesfarm.com/products/saponaria-caespitosa>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Saponaria</i> (zeep); <i>caespitosa</i> (zodevormend).
Taxonomie	<i>Rijk: Plantae, Orde: Caryophyllales, Familie: Caryophyllaceae, Geslacht: Saponaria, Soort: S. caespitosa</i>
Synoniemen	<i>Saponaria elegans</i> Lapeyr.
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars of variëteiten specifiek van deze soort algemeen bekend.
Familie	<i>Caryophyllaceae</i> (Anjerfamilie)
Hoogte	5 tot 15 centimeter.
Bloemkleur	Roze tot paarsachtig roze.
Bladkleur	Grijsgroen of groen, smal lancetvormig, in dichte rozetten.
Bloeiperiode	Mei tot juni (late lente tot vroege zomer).
Standplaats	Volle zon, uitstekende drainage, rotsachtige of schrale grond.
Herkomst	Centrale Pyreneeën (Frankrijk en Spanje).
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige vaste plant / rotsplant.
Vermeerderingswijze	Zaad (met koude stratificatie), stekken, scheuren.
Klimaatzone	USDA zone 3 tot 8 (zeer winterhard met goede drainage).
Insecten	Trekt bestuivende insecten (o.a. vlinders en bijen) aan.